

Krigen, eller ialtsald til en Udstrækning, som er meget lidet fjern fra den, den havde før Krigen. Jeg kan derfor ikke finde, at der, naar vi betragte Sagen alene fra Danmark-Slesvigs Standpunkt, i dette Dieblik og fra denne Side foreligger nogen Grund til at sige, at det vilde være fordeelagtigt, at denne Toldlinie blev flyttet. Paa den anden Side har man antaget, at den større Udvikling af vor directe Handel, som har fundet Sted i de senere Aar, væsentligt var betinget derved, at denne Toldgrændse blev staaende. Dette troer jeg ikke er rigtigt (Hør!); men dog troer jeg ikke, at det kan nægtes, at denne Toldgrændse har havt nogen Indflydelse paa at fremme den Udvikling, som den directe Handel allerede har faaet, og vil kunne virke noget til at styrke de nye Handelsveie i de første Aar, saaledes at de senere bedre kunne vedligeholdes under den friere Concurrence med de indirecte Handelsveie, der ville blive noget lettede, naar Toldgrændsen flyttes. Derhos kan det heller ikke nægtes, at den indenlandste Industrie i mange Henseender har havt Fordeel af, at Toldgrændsen er bleven staaende ved Eideren, og at Concurrencen med Holsteen har været lettet ved de Afgifter, som maatte erlægges af Varer derfra, naar de overstredede Grændsen. Disse Forhold ere af en saadan Natur, at jeg, som antyder, troer, at det vilde være gavnligt, at de endnu nogle Aar kunne blive staaende, for at Forholdene kunde mere consolidere sig, og jeg vilde da fuldstændigt samstemme med dem, som af almindelige statsøkonomiske og politiske Grunde, naar vi havde en fælles Statsforfatning, vilde stemme for, at Toldgrændsen flyttedes fra Eideren til Elben. Dette var det ene Punkt om det materielle Forhold, hvorpaa jeg ikke havde tænkt at gaae saa vidt ind.

Jeg maa endnu tillade mig at berøre den politiske Stilling, som vi, staaende paa Kongerigets Standpunkt, maae indtage ligeoverfor dette Spørgsmaal for Holsteens Bedkommende. Vi maae da tage Hensyn til de politiske Forviklinger ligeoverfor Tydskland, som vistnok ikke ville udeblive, naar vi træde i en fuldstændig Toldforbindelse med Holsteen. Jeg skal

tillade mig at minde Hrr. om, at der i de Aftenshytter, som bleve os forelagte den 28de October f. A., da vi sidst vare samlede, findes to Depecher fra den østerrigske og preussiske Premierminister til det danske Hof, hvori Spørgsmaalet om Toldgrændsens Flytning omtales, og hvori der siges, at man vel ikke har Noget derimod, men at man dog for Holsteens Bedkommende reserverer sig fuldstændig Ret til at foretage alle de Bestemmelser med Hensyn til Toldforholdene, som paa forbundsmæssig Maade maatte blive tagne for samtlige de Lande, som høre til det tydske Forbund (Hør!). Nu vil man maaskee sige, at den Tid, da der vilde være Sandsynlighed for, at det tydske Forbund, som hidtilværende politisk Corporation, ogsaa vilde optræde som lovgivende med Hensyn til Toldvæsenet, er meget fjern; men jeg troer, at de, som med nogen Opmærksomhed betragte den Udvikling, som disse Forhold i Tydskland have modtaget i den senere Tid, ikke ville kunne nægte, at denne netop hentyder paa, at dette Tidspunkt ikke er meget fjernt. Det er klart, at Preussen har bestræbt sig for gjennem sit Toldforbund at tilvende sig en politisk Indflydelse ligeoverfor den, som Østerrig havde ved sit Præsidium paa Forbundsdagen. Denne Bestræbelse fra Preussens Side synes fortiden at være strandet, netop i det Dieblik, da det ved Tractater (Hannover og Oldenburg) havde troet at sikke sig en betydelig Udvidelse af det Gebeet, paa hvilket det saaledes skulde herske, og en stor Deel af de Stater, som tidligere vare forbundne med Preussen, synes nu at ville slutte sig til Østerrig. Alt hentyder paa, at Toldforhandlingerne vilde blive optagne i Frankfurt, eller at ialtsald Østerrig vil være den, som vil træde i Spidsen for disse Forhandlinger og saaledes — om jeg saa maa sige — tvinge Preussen til ligeledes at slutte sig dertil. Naar et saadant Tidspunkt vil indtræde, under hvilke Forhold Toldenheden virkelig vil blive fælles for alle de til det tydske Forbund hørende Stater, eller om der overhovedet i denne Henseende vil blive taget fælles Beslutninger for dem alle i Frankfurt, skal jeg slet ikke forsøge bestemt at forudsige, men jeg troer, at de Forhold, hvorpaa jeg i denne Henseende